

Гродецький Юрій Васильович,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри кримінального права № 1,
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

РОЛЬ АКАДЕМІКА В. Я. ТАЦІЯ У РОЗРОБЦІ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ЗАСАД УПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ ПРОСТУПКУ ДО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Вибір Україною курсу на євроінтеграцію викликав низку правових питань, які потребують серйозного осмислення. Одним з таких питань є дослідження проблем запровадження до законодавства України інституту кримінальних (підсудних) проступків. Науковці НАПрН України і НЮУ імені Ярослава Мудрого на чолі з доктором юридичних наук, професором, академіком НАН України, академіком НАПрН України, заслуженим діячем науки і техніки України В. Я. Тацієм доклали чимало зусиль до розробки вказаної проблематики. Так, 8 квітня 2008 р. Указом Президента України № 311/2008 була затверджена Концепція реформування кримінальної юстиції, якою визнається необхідність запровадження в законодавство України кримінального проступку, а вже 19–20 травня 2008 р. у Харкові обговорювався проєкт Кодексу про кримінальні проступки.

Відповідно до вказаної Концепції до категорії кримінальних (підсудних) проступків мають бути віднесені:

а) окремі діяння, що за чинним Кримінальним кодексом України (далі – КК) відносяться до злочинів невеликої тяжкості, які відповідно до політики гуманізації кримінального законодавства будуть визнані законодавцем такими, що не мають значного ступеня суспільної небезпеки;

б) передбачені чинним Кодексом України про адміністративні правопорушення (далі – КУАП) діяння, які мають «судову юрисдикцію» і не є управлінськими (адміністративними) за своєю суттю (дрібне хуліганство, дрібне викрадення чужого майна тощо).

При вирішенні цього питання слід враховувати, що ідея розмежування злочинів і проступків уже реалізована в законодавствах Австрії, Англії, Бельгії, Голландії, Іспанії, Латвійської Республіки, Литовської Республіки, Республіки Сан-Марино, США, Швейцарії, ФРН, Франції та активно обговорюється в Росії, Казахстані й інших країнах. Слід визнати, що на сучасному етапі збільшується кількість держав, що запровадили у своєму законодавстві категорію проступку.

Зарубіжний досвід законотворення передбачає два основні підходи щодо законодавчого закріплення проступків. Перший підхід передбачає, що категорія проступку виокремлюється у межах кримінального законодавства, інший підхід ґрунтується на тому, що слід приймати спеціальні нормативні акти про проступки. Останній спосіб, зокрема, відображений у Законі Хорватської Республіки «Про проступки проти публічного порядку і спокою» від 1990 р., Законі Чеської Республіки «Про проступки» від 1990 р., Законі Республіки Словенія «Про проступки» від 2002 р., Законі Республіки Сербія «Про проступки» від 2007 р.

На необхідність перегляду вітчизняних форм юридичної відповідальності у напрямку їх гуманізації та всебічного захисту прав і свобод громадян, неодноразово у своїх рекомендаціях звертав увагу і Європейський Суд з прав людини¹. Зокрема, відповідно до його рішень, віднесення діяння до злочину чи іншого виду правопорушення залежить не тільки від його місця у національній правовій системі, а й від характеру вчиненого діяння та ступеня обмежень прав і свобод особи, які визначаються застосованим видом стягнення (покарання)².

Поняття кримінального проступку вже легітимізоване у Кримінальному процесуальному кодексі України 2012 р. (далі – КПК), де у п. 7 ч. 1 ст. 3 передбачено, що під законом України про кримінальну відповідальність слід розуміти законодавчі акти України, які встановлюють кримінальну відповідальність (Кримінальний кодекс України та закон України про кримінальні проступки).

Разом з тим поняття кримінального проступку у Конституції України взагалі не вживається, натомість поняття «злочин» згадується досить часто (див., напр.: ч. 3 ст. 29, ч. 3 ст. 30, ст. 31, ч. 3 ст. 34, ч. 2 ст. 39, ч. 1, 2 ст. 60, ч. 1, 2 ст. 62, ч. 3 ст. 76, п. 22 ч. 1 ст. 92, ч. 1, 6 ст. 111 Конституції

---

¹ Рекомендація Rec (2004) 6 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам «Щодо вдосконалення національних засобів правового захисту». Рада Європи, Комітет міністрів Ради Європи ; Рекомендації, Міжнародний документ від 12.05.2004 р. № Rec (2004) 6. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_718.

² Рішення Ради Європи, Європейський суд з прав людини : Справа від 06.09.2005 ; Справа «Гурепка проти України» (Заява № 61406/00). URL: http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2643http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/980_437.

України, п. 13 Перехідних положень Конституції України). У п. 22 ч. 1 ст. 92 Конституції України відображений поділ правопорушень на види, відповідно до якого згадується про злочини, адміністративні та дисциплінарні правопорушення, тоді як вказівка на кримінальний проступок відсутня. Зазначеним приписам Конституції України надане офіційне тлумачення у Рішенні Конституційного Суду України від 30.05.2001 р. № 7-рп/2001 (справа про відповідальність юридичних осіб), відповідно до якого діяння, що є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями визнаються підставами кримінальної, адміністративної та дисциплінарної відповідальності. Таким чином, інших підстав кримінальної відповідальності, крім діяння, що є злочином, у нашому законодавстві поки що не існує.

За таких умов виникає складне завдання правильного співвідношення традицій та новацій, стабільності й динамізму кримінального законодавства України на сучасному етапі. Вирішення цього завдання ускладнюється чисельними дискусіями та пропозиціями, що виникли під час обговорення зазначеної проблеми на правотворчому, доктринальному та правозастосовному рівнях.

З одного боку, євроінтеграційні процеси вимагають запозичення зарубіжного досвіду. З іншого, у цивілізаційному процесі важливу роль відіграють як традиції, так і новації¹. Національна правова культура та правовий менталітет відображають унікальні особливості кожного народу². Важливо цю унікальність не втратити. Академік В. Я. Тацій це чудово розуміє, адже свого часу займався дослідженням проблем стабільності й динамізму кримінального законодавства України на сучасному етапі³. Маючи величезний досвід з підготовки проєктів законодавчих актів та глибоке розуміння закономірностей розвитку суспільства та права, В. Я. Тацій усвідомлював, що без напрацювання концептуальних засад впровадження категорії проступку в українське законодавство обійтись неможливо. З цією метою на базі колективу науковців різних кафедр Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого за наказом ректора В. Я. Тація було створено робочу групу з розробки концепції впровадження проступку до законодавства України.

¹ Оборотов Ю. М. Традиції та новації у правовому розвитку : монографія. Одеса : Юридична література, 2001. С. 47.

² Оборотов Ю. М. Традиції та оновлення у правовій сфері: питання теорії (від пізнання до розуміння права) : монографія. Одеса : Юридична література, 2002. С. 155.

³ Тацій В., Тютюгін В., Пономаренко Ю. Проблеми стабільності й динамізму кримінального законодавства України на сучасному етапі. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2015. № 4 (83). С. 54–66.

Перш за все слід було визначити мету запровадження інституту проступку до правової системи України, під якою було встановлено наступне:

а) реалізація державної політики щодо гуманізації кримінальної відповідальності;

б) декриміналізація низки діянь, що на теперішній час визнаються злочинами;

в) забезпечення повного та всебічного захисту прав і свобод особи, яка притягується до відповідальності за адміністративні правопорушення так званої «судової юрисдикції», які тягнуть за собою найбільш суворі види заходів впливу;

г) зменшення кількості осіб, до яких застосовуються такі покарання, як позбавлення чи обмеження волі;

ґ) суттєве зменшення кількості осіб, які притягуються до кримінальної відповідальності й у зв'язку з цим мають судимість.

У результаті досліджень були намічені такі шляхи досягнення поставленої мети.

Перший шлях передбачає запровадження поняття кримінального проступку як самостійної категорії злочинних діянь у межах КК України. При цьому можна було б передбачити за вчинення цієї категорії злочинів більш м'які види покарань та зазначити, що вчинення таких діянь та призначення за них покарань не тягне за собою судимості. Оскільки до «кримінальних проступків» пропонується віднести і адміністративні правопорушення так званої судової юрисдикції, такий підхід дозволив би розглядати їх за спеціальною процедурою, що вже міститься у КПК.

Недоліком такого рішення є те, що це призведе до фактичного розширення меж криміналізації, оскільки діяння, які на теперішній час визнаються адміністративними правопорушеннями, відповідно до запропонованого підходу будуть розглядатися як злочинні, а отже, тягнути за собою кримінальну відповідальність і засудження особи обвинувальним вироком суду, навіть за відсутності судимості.

У зв'язку з цим вирішення поставленої проблеми у такий спосіб навряд чи є доцільним, бо матимете своїм наслідком істотне збільшення кількості осіб, притягнутих до кримінальної відповідальності, причому за незначні за ступенем своєї небезпеки діяння, що може призвести до зайвого напруження у суспільстві.

Другий шлях полягає у вирішенні вказаних завдань у межах КУАП. Утім, він також не повною мірою вирішує проблему, бо за умови імплементації інституту проступку до КУАП особа, що буде притягнута до відповідальності, фактично позбавляється тих процесуально-правових

гарантій, які є необхідними для всебічного захисту прав і свобод людини. Такі гарантії сьогодні передбачені КПК.

Крім того, за такого підходу не вирішується проблема виключення з КУАП не властивих йому норм, які встановлюють адміністративну відповідальність за правопорушення, що не пов'язані з посяганням на управлінські відносини і за своєю природою не є суто адміністративними (приміром, дрібне викрадення чужого майна, дрібне хуліганство, порушення правил безпеки дорожнього руху тощо).

Третій шлях є найбільш оптимальним і полягає у створенні окремого нормативного акта – Закону (Кодексу) України про проступки. Його розробка створить підстави для формування самостійного виду юридичної відповідальності, який є відмінним як від адміністративної, так й від кримінальної відповідальності. Саме цей шлях був обраний В. Я. Тацієм та створеною ним робочою групою.

Упровадження проступку останнім способом дозволяє:

а) декриміналізувати значну кількість діянь, які з позицій сучасної теорії та практики кримінального права, сприйняття їх у суспільстві, абсолютно невинувато визнано злочинами;

б) забезпечити повний та всебічний захист основних прав і свобод особи, яка обвинувачується у вчиненні проступку і до якої застосовується судові стягнення за рахунок встановлення спеціальної процедури провадження про проступки;

в) створити умови для суттєвого розвантаження судової системи України за рахунок призначення у судах загальної юрисдикції з числа суддів таких, які спеціально уповноважені на розгляд справ про проступки, а в перспективі – запровадження інституту мирових суддів;

г) видалити з КУАП та включити до запропонованого Закону (Кодексу) про проступки значну кількість діянь, які натепер є адміністративними проступками та відносяться до так званої категорії справ судової юрисдикції, що забезпечить у такий спосіб більш повне, всебічне та об'єктивне провадження про проступки з урахуванням ступеня їх небезпечності;

г) зосередити у адміністративному законодавстві, у тому числі й у КУАП, норми лише так званого управлінського характеру, а також про відповідальність лише за такі діяння, які вчиняються у цій сфері й не мають судової перспективи (стягнення за які накладаються різного роду інспекціями, вищестоящими посадовими особами тощо);

д) досягти значної гуманізації каральної системи держави за рахунок виключення великої кількості осіб з числа тих, що притягуються до кримінальної відповідальності, оскільки осіб, що вчинили проступки,

по-перше, не будуть притягувати саме до кримінальної відповідальності, по-друге, стосовно них не будуть постановляти обвинувальний вирок суду, по-третє, до них будуть застосовувати з дотриманням відповідної судової процедури не кримінальні покарання, а судові стягнення, що, по-четверте, виключатиме навіть постановку питання про такий стан, як судимість;

е) забезпечити певну економію матеріальних (фінансових) ресурсів держави, бо практична реалізація приписів нормативного акта, який пропонується, дозволить зробити це без створення зайвих додаткових структур як в органах охорони правопорядку, так і в судовій системі.

Закон (Кодекс) України про проступки має складатися з трьох частин:

– *Загальна частина* повинна містити законодавчі положення щодо принципів та завдань Закону (Кодексу) про проступки, поняття проступку, стадій його вчинення, співучасті у ньому, наводити систему (перелік) судових стягнень за його вчинення, вирішувати питання про звільнення від відповідальності та від стягнення тощо;

– *Особлива частина* має містити системний опис вичерпного переліку проступків;

– *Процесуальна частина* мусить містити спеціальну процедуру щодо розслідування та судового розгляду проваджень про проступки.

Правова процедура провадження про проступки при цьому не буде обтяжена обмеженнями, характерними для розгляду справ про злочини, однак водночас буде створювати всебічні гарантії ефективного захисту прав і свобод винних осіб на відміну від існуючого зараз у КУАП порядку для справ «судової юрисдикції».

Правовим наслідком провадження про проступки пропонується визнати відповідний акт суду, який ні за змістом, ні за своєю суттю та наслідками не буде відповідати поняттю «вирок», що постановляється у кримінальному провадженні. Таким чином, буде здійснено чітке розмежування відповідальності за злочини, адміністративні правопорушення та проступки, що призведе до суттєвої гуманізації чинного законодавства, декриміналізації цілої низки діянь, до зменшення кількості осіб, які притягуються до кримінальної відповідальності, зниження ризику їх злочинної соціалізації тощо.

Крім цього, створення зазначеного нормативного акта призведе до гармонізації законодавства України з законодавством країн Європи, наближення до європейських правових стандартів й більш чіткого розмежування між сферами адміністративної та кримінальної відповідальності.

Концепцією був передбачений детальний розгляд основних питань як матеріального, так і процесуального права. З метою широкого озна-

йомлення громадськості з напрацьованими матеріалами Концепція була опублікована¹.

Поряд з науковими дослідженнями в Україні йшла й інтенсивна підготовка законопроектів щодо впровадження кримінальних проступків. Всі ці документи були під пильною увагою В. Я. Тація, який організовував та очолював роботу з їх опрацювання та підготовки зауважень й пропозиції щодо вдосконалення цих документів. У різний час були підготовлені та надіслані до відповідних органів правові висновки на проєкт Закону України від 03.03.2012 р. № 10146 «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо введення інституту кримінальних проступків», на проєкт Закону України від 17.10.2013 р. № 3438 «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо запровадження інституту кримінальних проступків», на проєкт Закону України від 16 квітня 2014 р. № 4712 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реалізації положень Кримінального процесуального кодексу України», на проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо запровадження інституту кримінальних проступків», напрацьований у 2016 р. Генеральною прокуратурою України спільно з Міністерством внутрішніх справ України, на проєкт Закону України від 20.04.2018 р. № 7279 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень», на проєкт Закону України від 20.04.2018 р. № 7279-д «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень». Матеріали окремих висновків стали поштовхом до написання наукової роботи, яка В. Я. Тацієм у співавторстві була опублікована² з метою залучення науковців та практиків до обговорення законопроектів щодо впровадження проступку до правової системи України.

Аналіз законопроектної діяльності з вказаної проблеми показав, що законодавець поки що не сприймає ідею прийняття окремого Закону (Кодексу) України про проступки. Зрозуміло, що такий підхід потребує кардинального реформування національної правової системи з удосконаленням, перш за все, положень Конституції України та багатьох інших

¹ Тацій В. Я. Концепція впровадження проступку шляхом прийняття Закону (Кодексу) України про проступки (проект для обговорення) / Василь Тацій, Володимир Тютюгін, Оксана Капліна, Юрій Гродецький, Антон Байда. *Юридичний вісник України*. 2014. 24-30 трав. (№ 21). С. 12–13; 31 трав.–6 черв. (№ 22). С. 12–13 ; 7–13 черв. (№ 23). С. 12–13.

² Тацій В. Я., Тютюгін В. І., Гродецький Ю. В., Байда А. О. Ще одна спроба «гуманізації» кримінального законодавства України. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2014. № 1. С. 312–330.

нормативно-правових актів. Безумовно, реалізація цього підходу потребує тривалого часу і фактично створення нової галузі вітчизняного законодавства з специфічними предметом та методом правового регулювання. Виникає й завдання встановлення критеріїв відмежування нової галузі від кримінального й адміністративного права.

У зв'язку з цим у В. Я. Тація виникла ідея запропонувати компромісний шлях вирішення цього питання – внесення відповідних змін до Кримінального кодексу України без розширення меж криміналізації у цілому, тобто без віднесення до кримінальних проступків адміністративних правопорушень. Важливою перевагою такого підходу на сучасному етапі є мінімальне втручання в кримінальне законодавство та законодавство про адміністративну відповідальність, що дозволить запровадити інститут кримінального проступку в правову систему України в найближчий строк. Такий шлях міг би стати проміжною ланкою між сучасним станом законодавства та прийняттям у майбутньому окремого Закону (Кодексу) України про проступки.

З цією метою на базі колективу науковців Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого була створена робоча група з підготовки законопроекту «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження інституту кримінальних проступків» під керівництвом професора В. Я. Тація. Законопроект був підготовлений у лютому 2017 р. і спрямований у квітні цього ж року до Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності. У цьому ж році його було опубліковано разом з основними концептуальними засадами законопроекту, пояснювальною запискою до нього та трьома порівняльними таблицями¹. Це був повноцінний законопроект, готовий до розгляду.

Згідно з проектом кримінальними проступками визнається переважна більшість діянь, які у чинному КК віднесені до злочинів невеликої тяжкості. За вчинення кримінальних проступків пропонується встановити такі види покарань, що не пов'язані з позбавленням волі. При цьому виключалась можливість визнання такими, що мають судимість, осіб, які відбули покарання за проступки. Разом з тим, із системи адміністративних стягнень пропонується вилучити такі їх види, як арешт, конфіскація та оплатне вилучення майна. Поряд з цим, встановлена спрощена

---

¹ Тацій В. Я., Тютюгін В. І., Капліна О. В., Шило О. Г., Гаращук В. М., Демидова Л. М., Гродецький Ю. В., Євдокімова О. В., Пономаренко Ю. А., Байда А. О., Туманянц А. Р., Комаров О. Д., Рубашенко М. А. Пропозиції щодо запровадження інституту кримінальних проступків до законодавства України. *Вісник Асоціації кримінального права України* : електрон. наук. вид. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Всеукр. громад. орг. «Асоц. кримін. права». Харків, 2017. Вип. 2 (9). С. 300–737.

процедура розгляду справ про кримінальні проступки у суді, але яка у повному обсязі гарантує забезпечення прав, свобод і законних інтересів осіб, які притягуються до адміністративної відповідальності.

Основні концептуальні положення законопроекту полягають у наступному.

1. Реформуванню підлягають кримінальне, кримінальне процесуальне законодавство та законодавство про адміністративну відповідальність.

2. У адміністративному законодавстві слід відмовитися від застосування адміністративного арешту (п. 7 ст. 24, ст. 32 КУпАП), конфіскації предметів, які були знаряддям чи засобом вчинення або безпосереднім предметом адміністративного правопорушення (п. 4 ст. 24, ст. 29 КУпАП) й оплатного вилучення таких предметів (п. 3 ст. 24, ст. 28 КУпАП). У ст. 51 КУпАП максимальний розмір вартості викраденого майна, необхідного для кваліфікації вчиненого діяння як дрібного викрадення, слід збільшити до 1 (одного) н. м. д. г.

Судове провадження стосовно адміністративних правопорушень має здійснюватися в порядку, встановленому для кримінальних проступків.

3. У кримінальному законодавстві потрібно передбачити нову категорію кримінальних правопорушень – кримінальні проступки, до яких мають бути віднесені саме ті злочини невеликої тяжкості, за які у чинному КК передбачені лише такі види основних покарань, як штраф у розмірі до 3-х (трьох) тис. н. м. д. г. та інші, не пов'язані із позбавленням волі, види покарань, включно до обмеження волі.

Кримінальні проступки не становлять підвищеної суспільної небезпеки і тому взагалі не потребують у разі їх вчинення застосування такого суворого виду покарання, як позбавлення волі.

4. У кримінальному процесуальному законодавстві слід встановити, що провадження щодо кримінальних проступків має здійснюватися за нормами чинного КПК України з урахуванням положень Глави 25 КПК. Досудове розслідування кримінальних проступків повинно здійснюватися у формі дізнання.

У кримінальному провадженні щодо кримінальних проступків можуть проводитися лише дві з передбачених КПК негласних слідчих (розшукових) дії: а) зняття інформації з електронних інформаційних засобів або їх частин, доступ до яких не обмежується власником, володільцем або утримувачем або не пов'язаний із подоланням системи логічного захисту (ч. 2 ст. 264 КПК); б) установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу (ст. 268 КПК).

Розгляд обвинувального акта в кримінальному провадженні щодо кримінальних проступків здійснюватиметься у спрощеному порядку.

Деякі з запропонованих ідей були запозичені законодавцем при прийнятті Закону України від 22 листопада 2018 р. № 2617-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень». Разом з тим, цей Закон не позбавлений недоліків, основні з яких полягають у наступному.

1. Не було здійснено гуманізації відповідальності за кримінальні (підсудні) проступки шляхом виведення їх за межі кримінального законодавства, що передбачено Концепцією реформування кримінальної юстиції, що затверджена Указом Президента України від 8 квітня 2008 р. № 311/2008.

2. У Законі здійснено механічну заміну терміна «злочинний» на «кримінально-протиправний», що тягне за собою зміну змісту ознак злочину (кримінального правопорушення), змісту вини, ознак і правових наслідків обставин, що виключають злочинність діяння тощо.

3. Механістичність властива й класифікації кримінальних правопорушень, серед яких виокремлено кримінальні проступки, але це здійснено шляхом простого перейменування злочинів невеликої тяжкості.

4. В основу розмежування злочинів та кримінальних проступків не був закладений відповідний критерій. Поділ здійснено, знову ж таки, механічним чином, беручи до уваги лише встановлені в санкціях види та розміри покарань.

5. Не отримала реалізації ідея відмови від визнання осіб, що вчинили кримінальні проступки, судимими, хоча це передбачено Концепцією реформування кримінальної юстиції.

З огляду на це за наказом ректора В. Я. Тація в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого створено Наукову раду з розробки проектів законодавчих актів України щодо запровадження відповідальності за проступки. Метою її роботи є підготовка концепції Кодексу щодо встановлення відповідальності за проступки в окремому нормативно-правовому акті за межами Кримінального кодексу України та комплексного кримінально-правового, адміністративно-правового, кримінально-процесуального і кримінально-виконавчого врегулювання усієї системи відповідних правовідносин.

Закон № 2617-VIII набирає чинності з 1 січня 2020 р., що може знецінити результати вказаної роботи, але, що саме головне, призвести до розбалансування правової системи України. З метою попередження цих негативних наслідків В. Я. Тацій як ректор НЮУ імені Ярослава Мудрого, спільно з президентом Національної академії правових наук України В. О. Петришиним у липні 2019 р. звернулися до

Президента України з проханням відтермінувати набрання чинності Законом № 2617-VIII.

Від керівника Офісу Президента України А. Богдана 22.11.2019 р. надійшов лист за № 02-01/2535, у якому повідомляється, що 8 листопада 2019 р. відбулися комітетські слухання на тему: «Готовність до впровадження інституту кримінальних проступків у практичну діяльність органів досудового розслідування з 1 січня 2020 року». За результатами обговорення цього питання у різних державних органах була визнана передчасність запровадження кримінальних проступків до законодавства України з 1 січня 2020 р. Наразі підготовлено законопроект про відтермінування набрання чинності Законом¹, а Комітетом Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності 13.11.2019 р. ухвалено висновок про доцільність включення цього законопроекту до порядку денного сесії Верховної Ради України. Крім того, наголошується, що з метою належного правового врегулювання відповідальності за злочини, кримінальні проступки та інші публічні правопорушення проект комплексного реформування кримінального, адміністративного, кримінального процесуального та кримінального виконавчого законодавства, може бути підготовлений у рамках роботи Комісії з питань правової реформи, у складі якої працюють також учені, що рекомендовані академіком В. Я. Тацієм. Лист завершується подякою особисто Василю Яковичу за неоціненний внесок у розбудову юридичної науки.

Таким чином, В. Я. Тацій стояв у витоків ідеї про запровадження проступків до національного законодавства, приклав чимало зусиль з дослідження цієї проблематики та формування основних концептуальних положень щодо цього напрямку розвитку правової системи України. Державні органи, наукова спільнота, правозастосовники та громадськість визнають величезні заслуги Василя Яковича та очікують від нього й очолюваного ним колективу у найближчому майбутньому тісної та плідної співпраці з законодавцем з приводу напрацювання нормативних документів щодо впровадження проступків до правової системи України.

---

¹ 3 грудня 2019 р. на сайті ВР України (<https://portal.rada.gov.ua/news/Novyny/185254.html>) опубліковано повідомлення про прийняття Закону «Про внесення змін до Розділу II «Перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» від 22 листопада 2018 р. №2617-VIII» (щодо відтермінування часу вступу його в дію)».